

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 25. októbra 2017 (*)

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Sloboda usadiť sa – Cezhraničná zmena spoločnosti – Premiestnenie registrovaného sídla bez premiestnenia skutočného sídla – Odmietnutie výmazu z obchodného registra – Vnútroštátna právna úprava podmieňujúca výmaz z obchodného registra zrušením spoločnosti s likvidáciou – Pôsobnosť slobody usadiť sa – Obmedzenie slobody usadiť sa – Ochrana záujmov veriteľov, menšinových spoločníkov a zamestnancov – Boj proti zneužívajúcim konaniam“

Vo veci C-106/16,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) z 22. októbra 2015 a doručený Súdnemu dvoru 22. februára 2016, ktorý súvisí s konaním:

Polbud – Wykonawstwo sp. z o.o., v likvidácii,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda A. Tizzano, predsedovia komôr T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça, A. Rosas, J. Malenovský a E. Levits, sudcovia E. Juhász, A. Borg Barthet, D. Šváby, M. Berger, K. Jürimäe (spravodajkyňa) a M. Vilaras,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: K. Malacek, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 6. marca 2017,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Polbud – Wykonawstwo sp. z o.o., v zastúpení: A. Gorzka-Augustynowicz, radca právny,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a M. Hellmann, splnomocnení zástupcovia,
- rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer a B. Trefil, splnomocnené zástupkyne,
- portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes, M. Figueiredo a F. de Figueiroa Quelhas, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: W. Mölls, L. Malferrari a J. Hottiaux, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 4. mája 2017,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 49 a 54 ZFEÚ.

- 2 Tento návrh bol predložený v rámci konania o žalobe podanej spoločnosťou Polbud – Wykonawstwo sp. z o.o. (ďalej len „Polbud“) proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na výmaz z poľského obchodného registra, ktorý podala po premiestnení svojho sídla do Luxemburska.

Poľské právo

Zákonník obchodných spoločností

- 3 Poľský Kodeks spółek handlowych (Zákonník obchodných spoločností) z 15. septembra 2000, v znení zmien a doplnení (Dz. U. 2013, č. 1030, ďalej len „zákoník obchodných spoločností“), v článku 270 stanovuje:

„Spoločnosť sa zrušuje:

...

2. rozhodnutím spoločníkov o zrušení spoločnosti alebo premiestnení sídla spoločnosti do zahraničia, ktoré je potvrdené notárskou zápisnicou;

...“

- 4 Článok 272 Zákonníka obchodných spoločností uvádza:

„K zániku spoločnosti dochádza po uskutočnení likvidácie výmazom spoločnosti z registra.“

- 5 Článok 288 tohto zákonníka stanovuje:

„§ 1. Po schválení účtovnej závierky zostavenej ku dňu predchádzajúcemu dňu, keď si spoločníci rozdelili majetok zostávajúci po uspokojení alebo zabezpečení veriteľov (správa o likvidácii), zhromaždením spoločníkov a po ukončení likvidácie likvidátori odovzdajú túto správu v sídle spoločnosti a predložia ju registrovému súdu spolu s návrhom na výmaz spoločnosti z obchodného registra.

...

§ 3. Účtovníctvo a doklady zrušenej spoločnosti sa odovzdajú do úschovy osobe uvedenej v stanovách alebo rozhodnutí spoločníkov. Ak nebola uvedená takáto osoba, uschovávatel'a určí registrový súd.

...“

- 6 Články 551 až 568 Zákonníka obchodných spoločností sa týkajú premeny spoločnosti. Podľa článku 562 ods. 1 tohto zákonníka:

„Premena spoločnosti si vyžaduje rozhodnutie, ktoré v prípade osobnej spoločnosti prijímajú spoločníci a v prípade kapitálovej spoločnosti zhromaždenie spoločníkov alebo valné zhromaždenie...“

Zákon o medzinárodnom práve súkromnom

- 7 Ustawa – Prawo prywatne międzynarodowe (zákon o medzinárodnom práve súkromnom) zo 4. februára 2011 (Dz. U. č. 80, položka 432) v článku 19 ods. 1 uvádza:

„Premiestnením sídla do iného štátu sa právnická osoba podriaďuje právu tohto štátu. Právna subjektivita nadobudnutá podľa predpisov štátu doterajšieho sídla sa zachová, ak to pripúšťa právo všetkých dotknutých štátov. Premiestnenie sídla v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru nevedie k strate právnej subjektivity.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 8 Polbud je spoločnosťou s ručením obmedzeným so sídlom v meste Łańck (Poľsko). Rozhodnutím z 30. septembra 2011 mimoriadne valné zhromaždenie tejto spoločnosti rozhodlo na základe článku 270 ods. 2 Zákonníka obchodných spoločností o premiestnení sídla uvedenej spoločnosti do Luxemburska. Podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania toto rozhodnutie neuvádzalo zmenu miesta, z ktorého sa riadia činnosti spoločnosti Polbud, ani zmenu miesta skutočného výkonu hospodárskej činnosti tejto spoločnosti.
- 9 Na základe tohto rozhodnutia Polbud podala 19. októbra 2011 návrh na zápis vstupu spoločnosti do likvidácie na prvostupňový súd, ktorý je poverený vedením obchodného registra (ďalej len „registrový súd“). Dňa 26. októbra 2011 bol v tomto registri zapísaný vstup do likvidácie a bol vymenovaný likvidátor.
- 10 Dňa 28. mája 2013 zhromaždenie spoločníkov Consoil Geotechnik Sàrl so sídlom v Luxembursku prijalo rozhodnutie, ktorým sa najmä vykonáva rozhodnutie z 30. septembra 2011 a premiestňuje sa sídlo spoločnosti Polbud do Luxemburska s cieľom podriaadiť ju luxemburskému právu bez toho, aby došlo k zániku jej právnej subjektivity. Podľa rozhodnutia z 28. mája 2013 premiestnenie nadobúda účinnosť v rovnaký deň. Dňa 28. mája 2013 tak bolo sídlo spoločnosti Polbud premiestnené do Luxemburska a táto spoločnosť prestala používať obchodné meno „Polbud“, aby sa stala spoločnosťou „Consoil Geotechnik“.
- 11 Dňa 24. júna 2013 Polbud podala na registrovom súde návrh na výmaz z poľského obchodného registra. Tento návrh bol odôvodnený premiestnením sídla spoločnosti do Luxemburska. V súvislosti s konaním o výmaze bola táto spoločnosť rozhodnutím z 21. augusta 2013 vyzvaná predložiť v prvom rade rozhodnutie zhromaždenia spoločníkov obsahujúce uvedenie mena uschovávateľa účtovníctva a dokumentov zrušenej spoločnosti, po druhé účtovné závierky za obdobia od 1. januára do 29. septembra 2011, od 30. septembra do 31. decembra 2011, od 1. januára do 31. decembra 2012 a od 1. januára do 28. mája 2013, podpísané likvidátorom a osobou poverenou vedením účtovníctva, ako aj po tretie rozhodnutie zhromaždenia spoločníkov o schválení správy o likvidácii.
- 12 Polbud uviedla, že podľa jej názoru predloženie týchto dokumentov nie je potrebné, pretože nebola zrušená, jej majetok sa nerozdelil medzi spoločníkov a návrh na výmaz z obchodného registra bol predložený z dôvodu premiestnenia sídla spoločnosti do Luxemburska, kde naďalej existuje ako spoločnosť podľa luxemburského práva. Za týchto okolností registrový súd rozhodnutím z 19. septembra 2013 zamietol návrh na výmaz z dôvodu nepredloženia uvedených dokumentov.
- 13 Polbud podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu na Sąd Rejonowy w Bydgoszczy (Okresný súd Bydgoszcz, Poľsko), ktorý ju zamietol. Táto spoločnosť sa odvolala proti tomuto rozhodnutiu na Sąd Okręgowy w Bydgoszczy (Krajský súd Bydgoszcz, Poľsko), ktorý odvolanie rovnako zamietol uznesením zo 4. júna 2014. Uvedená spoločnosť teda podala dovolanie na vnútroštátny súd, ktorý predložil návrh na začatie prejudiciálneho konania.
- 14 Pred týmto súdom Polbud uviedla, že v deň premiestnenia sídla do Luxemburska stratila postavenie spoločnosti podľa poľského práva a stala sa spoločnosťou podľa luxemburského práva. Preto sa podľa spoločnosti Polbud mala zastaviť likvidácia a mala byť vymazaná z obchodného registra v Poľsku. Okrem iného poznamenáva, že vzhľadom na to, že nestratila právnu subjektivitu, nie je potrebné ani možné splniť požiadavky, ktoré poľské právo stanovuje pre likvidáciu.
- 15 Pokiaľ ide o vnútroštátny súd, po prvé uvádza, že konečným cieľom likvidácie je ukončenie právnej existencie spoločnosti, čo v tejto súvislosti so sebou prináša určité povinnosti. V prejednávanej veci však spoločnosť pokračuje vo svojej právnej existencii ako právny subjekt, na ktorý sa vzťahuje právna úprava iného členského štátu než Poľskej republiky. Pýta sa teda, či v prípade, keď sa tejto spoločnosti uložia povinnosti podobné tým, ktoré sa uplatnia pri ukončení jej právnej existencie ako spoločnosti, nie je neoprávnene obmedzená jej sloboda usadiť sa. Tento súd sa navyše pýta, či sa možno voči členskému štátu pôvodu dovoľávať konštatovania obnovenia spoločnosti len na základe rozhodnutia spoločníkov o pokračovaní právnej subjektivity nadobudnutej v členskom štáte pôvodu a jej zápisom do registra hostiteľského štátu, uskutočneným na základe tohto rozhodnutia, a to napriek prebiehajúcej likvidácii v členskom štáte pôvodu.

- 16 Po druhé vnútroštátny súd uvádza, že hoci je v zásade zakázané, aby členský štát odmietol uznať právnu subjektivitu nadobudnutú v inom členskom štáte a aby posudzoval zákonnosť opatrení prijatých orgánmi tohto členského štátu, výmaz z pôvodného obchodného registra sa riadi právom členského štátu pôvodu, ktorý musí v rámci likvidácie zaručiť ochranu záujmov veriteľov, menšinových spoločníkov a zamestnancov. Tento súd sa preto domnieva, že registrový súd by nemal upustiť od vedenia tohto konania.
- 17 Po tretie vnútroštátny súd zdôrazňuje, že podľa judikatúry Súdneho dvora v zásade možno preskúmať, či má podnik v úmysle vytvoriť trvalý hospodársky vzťah s hostiteľským štátom, a preto premiestňuje sídlo, ktoré v tomto zmysle predstavuje miesto skutočného riadenia a výkonu jeho činností. Vzniká však neistota v súvislosti s otázkou, či má toto preverenie uskutočniť hostiteľský členský štát alebo členský štát pôvodu.
- 18 Za týchto podmienok Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Bránia články 49 a 54 ZFEÚ tomu, aby členský štát, v ktorom bola založená obchodná spoločnosť (spoločnosť s ručením obmedzeným), uplatnil predpisy vnútroštátneho práva, ktoré podmieňujú výmaz v obchodnom registri zrušením spoločnosti po uskutočnení likvidácie, keď sa spoločnosť v inom členskom štáte novo zriadila na základe rozhodnutia spoločníkov o pokračovaní právnej subjektivity nadobudnutej v členskom štáte založenia?

V prípade zápornej odpovede na túto otázku:

2. Možno články 49 a 54 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že povinnosť spoločnosti uskutočniť likvidáciu podľa vnútroštátneho práva, ktorá zahŕňa ukončenie prebiehajúcich obchodov, vymoženie pohľadávok, splnenie záväzkov a speňaženie majetku spoločnosti, uspokojenie alebo zabezpečenie veriteľov, predloženie finančnej správy o týchto opatreniach, ako aj určenie osoby, ktorá uchováva účtovníctvo a dokumenty, čo sú úkony pred zánikom spoločnosti, ktorý nastane v okamihu výmazu z registra, predstavuje vhodný, nevyhnutný a primeraný prostriedok na ochranu verejného záujmu formou ochrany veriteľov, menšinových spoločníkov a zamestnancov premiestňovanej spoločnosti?
3. Majú sa články 49 a 54 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že ide o obmedzenie slobody usadiť sa, keď spoločnosť s cieľom zmeniť sa na spoločnosť iného členského štátu premiestni na jeho územie svoje registrované sídlo bez toho, aby zmenila sídlo hlavného podniku, ktorý zostane v členskom štáte založenia?“

O návrhu na opätovné otvorenie ústnej časti konania

- 19 Podaním doručeným do kancelárie Súdneho dvora 28. júna 2017 Polbud navrhla Súdnemu dvoru nariadiť opätovné začatie ústnej časti konania na základe článku 83 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.
- 20 Na podporu svojho návrhu Polbud v podstate na jednej strane uviedla, že na rozdiel od toho, čo je uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, mala v úmysle premiestniť do Luxemburska tak svoje registrované sídlo, ako aj svoje skutočné sídlo, o čom svedčí rozhodnutie z 28. mája 2013. Na druhej strane Polbud poznamenala, že hoci návrhy prednesené generálnou advokátkou uvádzajú výhrady vyjadrené spoločnosťou Polbud na pojednávaní, vychádzajú z nesprávnych skutkových zistení uvedených v návrhu na začatie prejudiciálneho konania. V dôsledku toho Polbud považovala za potrebné opätovne otvoriť ústnu časť konania, aby mohla objasniť skutkové okolnosti konania vo veci samej.
- 21 Podľa článku 83 rokovacieho poriadku Súdny dvor môže kedykoľvek po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť o opätovnom začatí ústnej časti konania, najmä ak usúdi, že nemá dostatok informácií, alebo ak účastník konania uviedol po skončení tejto časti konania novú skutočnosť, ktorá môže mať rozhodujúci vplyv na rozhodnutie Súdneho dvora, alebo ak sa má vo veci rozhodnúť na

základe tvrdenia, o ktorom sa nemali možnosť vyjadriť účastníci konania alebo subjekty oprávnené podľa článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie.

- 22 V prejednávanej veci o taký prípad nejde. Polbud totiž na pojednávaní uviedla svoje hodnotenie skutkového rámca sporu. Predovšetkým mala možnosť vyjadriť svoj pohľad na prezentáciu skutkových okolností sporu vo veci samej, ako sú uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, a spresniť, že jej úmyslom bolo premiestniť do Luxemburska tak svoje registrované sídlo, ako aj svoje skutočné sídlo. Súdny dvor po vypočutí generálnej advokátky preto usudzuje, že má dostatok informácií na vydanie rozhodnutia.
- 23 Okrem toho, pokiaľ ide o kritiku vyslovenú voči návrhom generálnej advokátky, na jednej strane je potrebné pripomenúť, že Štatút Súdneho dvora Európskej únie ani jeho rokovací poriadok neupravujú možnosť účastníkov konania podať pripomienky v reakcii na návrhy prednesené generálnym advokátom (rozsudok zo 4. septembra 2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, bod 30 a citovaná judikatúra).
- 24 Na druhej strane podľa článku 252 druhého odseku ZFEÚ má generálny advokát za úlohu nestranne a nezávisle predkladať na verejných pojednávaniach odôvodnené návrhy v prípadoch, ktoré si v súlade so Štatútom Súdneho dvora Európskej únie vyžadujú jeho účasť. V tejto súvislosti ani návrhy generálneho advokáta, ani odôvodnenie, ktorým k nim dospel, nie sú pre Súdny dvor záväzné. V dôsledku toho nesúhlas dotknutého účastníka konania s časťou návrhov generálneho advokáta bez ohľadu na otázky, ktoré v nich skúmal, nemôže byť sám osebe dôvodom opodstatňujúcim opätovné otvorenie ústnej časti konania (rozsudok zo 4. septembra 2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, bod 31 a citovaná judikatúra).
- 25 Vzhľadom na uvedené Súdny dvor usúdil, že nie je potrebné nariadiť opätovné otvorenie ústnej časti konania.

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné pripomienky

- 26 Najskôr je potrebné uviesť, že prejudiciálne otázky vychádzajú z predpokladu, ktorý Polbud spochybňuje, že nemala v úmysle premiestniť svoje skutočné sídlo do Luxemburska.
- 27 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora článok 267 ZFEÚ zavádza postup priamej spolupráce medzi Súdny dvorom a súdmi členských štátov. V rámci tohto postupu, ktorý vychádza z jednoznačného rozdelenia úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom, je na posúdenie konkrétneho skutkového stavu príslušný vnútroštátny súd, ktorému prislúcha, aby s prihliadnutím na osobitosti veci posúdil tak nevyhnutnosť prejudiciálneho rozhodnutia pre možnosť vydať svoj rozsudok, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdny dvor, pričom Súdny dvor je oprávnený vyjadriť sa výlučne k výkladu alebo platnosti textu práva Únie na základe skutkového stavu, ktorý mu opísal vnútroštátny súd (pozri najmä rozsudok zo 16. júna 2015, Gauweiler a i., C-62/14, EU:C:2015:400, bod 15).
- 28 Preto je potrebné odpovedať na položené otázky na základe tohto predpokladu, vnútroštátnemu súdu však pritom prislúcha preveriť jeho dôvodnosť.

O tretej otázke

- 29 Svojou treťou otázkou, ktorú je potrebné preskúmať v prvom rade, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa články 49 a 54 ZFEÚ majú vykladať v tom zmysle, že sloboda usadiť sa sa uplatňuje na premiestnenie registrovaného sídla spoločnosti, založenej podľa práva členského štátu, na územie iného členského štátu, s cieľom jej premeny na spoločnosť podľa práva tohto druhého členského štátu, bez premiestnenia skutočného sídla uvedenej spoločnosti.
- 30 Poľská a rakúska vláda tvrdia, že články 49 a 54 ZFEÚ sa neuplatňujú na premiestnenie takej spoločnosti ako je tá, o ktorú ide vo veci samej. Podľa rakúskej vlády nie je možné dovoľávať sa

slobody usadiť sa v prípade, ak premiestnenie sídla nie je odôvodnené skutočným výkonom hospodárskej činnosti prostredníctvom stálej prevádzkarne v hostiteľskom členskom štáte. Poľská vláda uvádza najmä rozsudky z 27. septembra 1988, Daily Mail and General Trust (81/87, EU:C:1988:456), a zo 16. decembra 2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723), aby odôvodnila záver, ku ktorému dospela, že premiestnenie spoločnosti ako je to, o ktoré ide vo veci samej, nepatrí do pôsobnosti článkov 49 a 54 ZFEÚ.

31 S takýmto poňatím nemožno súhlasiť.

32 Je totiž potrebné uviesť, že článok 49 ZFEÚ v spojení s článkom 54 ZFEÚ priznáva slobodu usadiť sa spoločnostiam založeným v súlade s právnou úpravou členského štátu, ktoré majú svoje registrované sídlo, ústredie alebo hlavnú prevádzkareň v rámci Európskej únie. Preto sa spoločnosť, ako je Polbud, ktorá bola založená v súlade s právnou úpravou členského štátu, v danom prípade v súlade s poľskou právnou úpravou, v zásade môže dovoľávať tejto slobody.

33 Podľa článku 49 druhého odseku ZFEÚ v spojení s článkom 54 ZFEÚ sloboda usadiť sa pre spoločnosti uvedené v poslednom menovanom článku zahŕňa najmä právo založiť a viesť takéto spoločnosti za podmienok stanovených pre svoje vlastné spoločnosti právom štátu, v ktorom dochádza k usadeniu sa. Zahŕňa tak právo spoločnosti založenej v súlade s právnou úpravou členského štátu premeniť sa na spoločnosť podľa práva iného členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. septembra 1988, Daily Mail and General Trust, 81/87, EU:C:1988:456, bod 17), pokiaľ sú splnené podmienky vymedzené právnou úpravou tohto druhého členského štátu, a konkrétne kritérium stanovené týmto posledným uvedeným členským štátom na účely väzby spoločnosti na jeho vnútroštátny právny poriadok.

34 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že vzhľadom na to, že v práve Únie neexistuje jednotné vymedzenie pojmu väzba určujúca vnútroštátne právo, ktoré sa vzťahuje na obchodnú spoločnosť, toto vymedzenie patrí v súlade s článkom 54 ZFEÚ do právomoci každého členského štátu, pričom ako takúto väzbu uvedený článok kladie na rovnakú úroveň registrované sídlo, ústredie a hlavnú prevádzkareň (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. septembra 1988, Daily Mail and General Trust, 81/87, EU:C:1988:456, body 19 až 21).

35 V prejednávanej veci z toho vyplýva, že zo slobody usadiť sa vyplýva poľskej spoločnosti Polbud právo premeniť sa na obchodnú spoločnosť podľa luxemburského práva, pokiaľ sú splnené podmienky založenia vymedzené luxemburskou právnou úpravou, a konkrétne kritérium stanovené Luxemburskom na účely väzby spoločnosti na jeho vnútroštátny právny poriadok.

36 Tento záver nie je spochybnený tvrdeniami, ktoré uviedli poľská a rakúska vláda.

37 V prvom rade tvrdenie rakúskej vlády týkajúce sa chýbajúcej skutočnej hospodárskej činnosti spoločnosti Polbud v hostiteľskom členskom štáte nemôže uspieť.

38 Súdny dvor už totiž rozhodol, že na situáciu, v ktorej spoločnosť založená podľa právnej úpravy členského štátu, v ktorom má registrované sídlo, chce zriadiť organizačnú zložku v inom členskom štáte, sa vzťahuje sloboda usadiť sa aj vtedy, keby táto spoločnosť bola v prvom členskom štáte založená jedine s cieľom usadiť sa v druhom členskom štáte alebo by tam vykonávala svoje hlavné, či dokonca všetky hospodárske činnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. marca 1999, Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, bod 17). Rovnakým spôsobom sa vzťahuje sloboda usadiť sa na situáciu, v ktorej sa spoločnosť založená podľa právnej úpravy členského štátu chce premeniť na obchodnú spoločnosť podľa práva iného členského štátu, pričom je splnené kritérium stanovené týmto druhým členským štátom na účely väzby spoločnosti na jeho vnútroštátny právny poriadok, aj vtedy, keby táto spoločnosť vykonávala v prvom členskom štáte svoje hlavné, či dokonca všetky hospodárske činnosti

39 Ďalej je potrebné pripomenúť, že otázka uplatniteľnosti článkov 49 a 54 ZFEÚ je odlišná od otázky, či členský štát môže prijať opatrenia, aby zabránil tomu, že niektorí jeho štátni príslušníci sa budú pri využití možností daných Zmluvou snažiť zneužívajúcim spôsobom vyhnúť sa uplatneniu jeho vnútroštátnej právnej úpravy, pričom podľa ustálenej judikatúry má členský štát možnosť prijať takéto opatrenia (rozsudky z 9. marca 1999, Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, body 18 a 24, ako aj z 30. septembra 2003, Inspire Art, C-167/01, EU:C:2003:512, bod 98).

- 40 Je však potrebné uviesť, že Súdny dvor už rozhodol, že zriadenie registrovaného alebo skutočného sídla spoločnosti v súlade s právnou úpravou členského štátu s cieľom získať prospech z výhodnejšej právnej úpravy nie je samo osebe zneužitím (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. marca 1999, Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, bod 27, a z 30. septembra 2003, Inspire Art, C-167/01, EU:C:2003:512, bod 96).
- 41 Z toho vyplýva, že vo veci samej okolnosť, že sa rozhodlo jedine o premiestnení registrovaného sídla spoločnosti Polbud do Luxemburska, pričom toto premiestnenie sa netýka skutočného sídla tejto spoločnosti, sama osebe nemôže mať za následok, že toto premiestnenie nepatrí do pôsobnosti článkov 49 a 54 ZFEÚ.
- 42 V druhom rade, pokiaľ ide o rozsudky z 27. septembra 1988, Daily Mail and General Trust (81/87, EU:C:1988:456), a zo 16. decembra 2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723), na rozdiel od toho, čo tvrdí poľská vláda, z nich nevyplýva, že na to, aby sa na premiestnenie registrovaného sídla spoločnosti vzťahovala sloboda usadiť sa, ho musí nevyhnutne sprevádzať premiestnenie jej skutočného sídla.
- 43 Naopak z týchto rozsudkov, ako aj z rozsudku z 12. júla 2012, VALE (C-378/10, EU:C:2012:440), vyplýva, že pri súčasnom stave práva Únie má každý členský štát možnosť vymedziť väzbu, ktorá sa vyžaduje na to, aby sa spoločnosť mohla považovať za založenú podľa jeho vnútroštátnej právnej úpravy. V prípade, keď sa spoločnosť podľa práva určitého členského štátu, premení na obchodnú spoločnosť podľa práva iného členského štátu tým, že splní podmienky uložené právnou úpravou tohto posledného štátu na to, aby mohla existovať podľa jeho právnej úpravy, uvedená možnosť bez toho, aby zahŕňala akékoľvek vyňatie spod právnej úpravy členského štátu pôvodu v oblasti založenia alebo zrušenia spoločnosti, vzhľadom na pravidlá týkajúce sa slobody usadiť sa, nemôže odôvodniť, aby tento členský štát bránil dotknutej spoločnosti uskutočniť takúto cezhraničnú premenu alebo ju od nej odrádzal, najmä uložením prísnejších podmienok cezhraničnej premeny, než sú podmienky upravujúce premenu spoločnosti v rámci uvedeného členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. septembra 1988, Daily Mail and General Trust, 81/87, EU:C:1988:456, body 19 až 21; zo 16. decembra 2008, Cartesio, C-210/06, EU:C:2008:723, body 109 až 112, ako aj z 12. júla 2012, VALE, C-378/10, EU:C:2012:440, bod 32).
- 44 Vzhľadom na uvedené je potrebné odpovedať na tretiu otázku tak, že články 49 a 54 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že sloboda usadiť sa sa uplatňuje na premiestnenie registrovaného sídla spoločnosti, založenej podľa práva členského štátu, na územie iného členského štátu, s cieľom jej premeny v súlade s podmienkami stanovenými právnou úpravou tohto druhého členského štátu, na spoločnosť podľa práva tohto druhého členského štátu bez premiestnenia skutočného sídla uvedenej spoločnosti.

O prvej a druhej otázke

- 45 Svojou prvou a druhou otázkou, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa články 49 a 54 ZFEÚ majú vykladať v tom zmysle, že bránia právnej úprave členského štátu, ktorá premiestnenie registrovaného sídla spoločnosti, založenej podľa práva členského štátu, na územie iného členského štátu s cieľom jej premeny na spoločnosť podľa práva tohto posledného uvedeného štátu v súlade s podmienkami stanovenými jeho právnou úpravou podmieňuje likvidáciou prvej spoločnosti.

O existencii obmedzenia slobody usadiť sa

- 46 Článok 49 ZFEÚ nariaďuje odstránenie obmedzení slobody usadiť sa. Podľa ustálenej judikatúry sa za obmedzenie slobody usadiť sa musia považovať všetky opatrenia, ktoré výkon tejto slobody zakazujú, sťažujú alebo ho robia menej prítiahlivým (rozsudok z 29. novembra 2011, National Grid Indus, C-371/10, EU:C:2011:785, bod 36 a citovaná judikatúra).
- 47 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že premiestnenie sídla spoločnosti podľa poľského práva do iného členského štátu, než je Poľská republika, nemá v súlade s článkom 19 ods. 1 zákona o medzinárodnom práve súkromnom za následok stratu právnej subjektivity. Ako uviedla generálna advokátka v bode 46 svojich návrhov, poľské právo

v prejednávanej veci uznáva, že právna subjektivita spoločnosti Polbud v zásade môže byť zachovaná v spoločnosti Consoil Geotechnik.

48 Podľa článku 270 ods. 2 Zákonníka obchodných spoločností, ako aj článku 272 tohto zákonníka však prijatie rozhodnutia spoločníkov o premiestnení sídla do iného členského štátu, než je Poľská republika, prijaté na základe článku 562 ods. 1 uvedeného zákonníka, znamená zrušenie spoločnosti s likvidáciou. Z článku 288 ods. 1 rovnakého zákonníka navyše vyplýva, že bez likvidácie nemôže byť spoločnosť, ktorá chce premiestniť svoje sídlo do iného členského štátu, než je Poľská republika, vymazaná z obchodného registra.

49 Hoci by teda spoločnosť podľa poľského práva, ako je Polbud, ktorá chce premiestniť svoje registrované sídlo do iného členského štátu, než je Poľská republika, v zásade mohla uskutočniť takéto premiestnenie bez straty právnej subjektivity, môže dosiahnuť svoj výmaz z poľského obchodného registra len pod podmienkou uskutočnenia likvidácie.

50 V tejto súvislosti je potrebné spresniť, že podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania likvidácia zahŕňa ukončenie prebiehajúcich obchodov a vymoženie pohľadávok spoločnosti, splnenie jej záväzkov a speňaženie jej majetku, uspokojenie alebo zabezpečenie jej veriteľov, predloženie vyúčtovania vyplývajúceho z týchto úkonov, ako aj určenie uschovávateľa účtovníctva a dokladov spoločnosti v likvidácii.

51 Za týchto okolností je potrebné usudzovať, že vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vyžaduje likvidáciu spoločnosti, môže sťažovať cezhraničnú premenu spoločnosti, či dokonca jej brániť. Predstavuje teda obmedzenie slobody usadiť sa (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. decembra 2008, Cartesio, C-210/06, EU:C:2008:723, body 112 a 113).

O opodstatnení obmedzenia slobody usadiť sa

52 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že takéto obmedzenie slobody usadiť sa možno pripustiť iba vtedy, ak je opodstatnené naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu. Navyše sa vyžaduje, aby bolo vhodné na zabezpečenie splnenia dotknutého cieľa a nešlo nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa (rozsudok z 29. novembra 2011, National Grid Indus, C-371/10, EU:C:2011:785, bod 42 a citovaná judikatúra).

53 V prvom rade sa vnútroštátny súd domnieva, že obmedzenie slobody usadiť sa je v prejednávanej veci odôvodnené cieľom ochrany veriteľov, menšinových spoločníkov a zamestnancov premiestňovanej spoločnosti.

54 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že ochrana záujmov veriteľov a menšinových spoločníkov patrí medzi naliehavé dôvody všeobecného záujmu uznané Súdny dvorom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. decembra 2005, SEVIC Systems, C-411/03, EU:C:2005:762, bod 28 a citovanú judikatúru). To isté platí o ochrane pracovníkov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. decembra 2016, AGET Iraklis, C-201/15, EU:C:2016:972, bod 73 a citovanú judikatúru).

55 Články 49 a 54 ZFEÚ teda v zásade nebránia opatreniam členského štátu, ktorých cieľom je, aby záujmy veriteľov, menšinových spoločníkov, ako aj pracovníkov spoločnosti, ktorá bola založená v súlade s jeho právom a pokračuje vo výkone svojich činností na jeho vnútroštátnom území, neboli nepriaznivo dotknuté premiestnením registrovaného sídla tejto spoločnosti a jej premenou na spoločnosť podľa práva iného členského štátu.

56 V súlade s ustálenou judikatúrou citovanou v bode 52 tohto rozsudku je však ešte potrebné preveriť, či obmedzenie, o ktoré ide vo veci samej, je vhodné na zabezpečenie dosiahnutia cieľa ochrany veriteľov, menšinových spoločníkov a zamestnancov a či nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa.

57 V prejednávanej veci poľská právna úprava ukladá povinnosť likvidácie spoločnosti, ktorá chce premiestniť svoje registrované sídlo do iného členského štátu, než je Poľská republika.

- 58 Je potrebné uviesť, že táto právna úprava všeobecne stanovuje povinnosť likvidácie bez toho, aby sa zohľadnilo skutočné riziko poškodenia záujmov veriteľov, menšinových spoločníkov a zamestnancov, a bez toho, aby bolo možné zvoliť si menej obmedzujúce opatrenia vhodné na ochranu týchto záujmov. Pokiaľ ide najmä o záujmy veriteľov, ako uviedla Európska komisia, zriadenie bankových záruk alebo iných rovnocenných záruk by mohlo poskytnúť primeranú ochranu uvedených záujmov.
- 59 Z toho vyplýva, že povinnosť likvidácie stanovená vnútroštátnou právnou úpravou dotknutou vo veci samej ide nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľa ochrany záujmov uvedených v bode 56 tohto rozsudku.
- 60 V druhom rade poľská vláda uvádza na odôvodnenie vnútroštátnej právnej úpravy dotknutej vo veci samej cieľ boja proti zneužívajúcim konaniam.
- 61 V tejto súvislosti majú členské štáty možnosť prijať všetky potrebné opatrenia, ktorými sa má zabrániť podvodom alebo ich postihovať (rozsudok z 9. marca 1999, Centros, C-212/97, EU:C:1999:126, bod 38).
- 62 Z judikatúry citovanej v bode 40 tohto rozsudku však vyplýva, že zriadenie registrovaného alebo skutočného sídla spoločnosti v súlade s právnou úpravou členského štátu s cieľom získať prospech z výhodnejšej právnej úpravy nie je samo osebe zneužitím.
- 63 Navyše samotná okolnosť, že spoločnosť premiestňuje svoje sídlo do iného členského štátu, nemôže opodstatniť všeobecnú domnienku o podvode a nemožno ňou odôvodniť opatrenie zasahujúce do výkonu základnej slobody zaručenej Zmluvou (pozri analogicky rozsudok z 29. novembra 2011, National Grid Indus, C-371/10, EU:C:2011:785, bod 84).
- 64 Keďže všeobecná povinnosť uskutočniť likvidáciu predstavuje uplatnenie všeobecnej domnienky o existencii zneužitia, je potrebné usudzovať, že právna úprava, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá ukladá takúto povinnosť, je neprimeraná.
- 65 Vzhľadom na uvedené je potrebné odpovedať na prvú a druhú otázku tak, že články 49 a 54 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia právnej úprave členského štátu, ktorá premiestnenie registrovaného sídla spoločnosti, založenej podľa práva členského štátu, na územie iného členského štátu s cieľom jej premeny na spoločnosť podľa práva tohto posledného uvedeného štátu v súlade s podmienkami stanovenými jeho právnou úpravou podmieňuje likvidáciou prvej spoločnosti.

O trovách

- 66 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Články 49 a 54 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že sloboda usadiť sa sa uplatňuje na premiestnenie registrovaného sídla spoločnosti, založenej podľa práva členského štátu, na územie iného členského štátu s cieľom jej premeny v súlade s podmienkami stanovenými právnou úpravou tohto druhého členského štátu na spoločnosť podľa práva tohto druhého členského štátu bez premiestnenia skutočného sídla uvedenej spoločnosti.
2. Články 49 a 54 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia právnej úprave členského štátu, ktorá premiestnenie registrovaného sídla spoločnosti, založenej podľa práva členského štátu, na územie iného členského štátu s cieľom jej premeny na spoločnosť podľa práva tohto posledného uvedeného štátu v súlade s podmienkami stanovenými jeho právnou úpravou podmieňuje likvidáciou prvej spoločnosti.

Podpisy

---

* Jazyk konania: poľština.